

26 Νοεμβρίου 2016

Άγιος Σοφιανός Επίσκοπος Δρυϊνουπόλεως (26/11/1711) (π. Νεκτάριος Πέττας, Αρχιμανδρίτης)

/ [Πεμπτούσια](#)

Ο όσιος Σοφιανός και ο μαζικός εξισλαμισμός στην Ήπειρο

Μία σημαντική φυσιογνωμία της Πολύτσανης (Βόρεια Ήπειρος) ο επίσκοπος Δρυϊνουπόλεως και Αργυροκάστρου Σοφιανός, τιμάται αυτό το Σάββατο 26 του μηνός από την Εκκλησία μας, επί τη ιερά μνήμη της κοιμήσεώς του (26-11-1711)

Ο Οσιος Σοφιανός, Επίσκοπος Δρυϊνουπόλεως και Αργυροκάστρου, ο

«Σημειοφόρος» υπήρξε ένας διακεκριμένος ιεράρχης και αργότερα, μετά την παραίτηση από τον θρόνο, κατέστη μία από τις εξέχουσες μοναστικές φυσιογνωμίες. Η παρουσία και η δράση του επηρέασε τη ρότα της ιστορίας ολοκλήρου της Ηπείρου.

Στα τέλη του 17ου και αρχές του 18ου αιώνα οι πιέσεις των Οθωμανών γίνονταν ανυπόφορες και οι χριστιανοί ομαδικώς εξισλαμίζοντο στην Ήπειρο. Ο κίνδυνος ήταν τόσο μεγάλος, ώστε ο χείμαρρος της εξωμοσίας, κατάκλυζε ολόκληρη την Ήπειρο. Ευτυχώς, κατά την κρισιμότερη αυτή στιγμή εμφανίσθηκε στα δύσμοιρα εκείνα εδάφη της Ηπείρου, ως απεσταλμένος του θεού, ο όσιος επίσκοπος Δρυϊνουπόλεως και Αργυροκάστρου Σοφιανός. Αρκετοί τον χαρακτηρίζουν πρόδρομο, απόστολο και ισάξιο του ιερομάρτυρα Κοσμά του Αιτωλού. Και οι δύο, μαζί με άλλους άγνωστους ήρωες, με τα φλογερά κηρύγματά τους και την ίδρυση ελληνικών σχολείων, ήσαν αυτοί που ανέκοψαν το κύμα του ομαδικού εξισλαμισμού στην Ήπειρο και απέτρεψαν τον κίνδυνο του αφανισμού του χριστιανικού στοιχείου και της ελληνόφωνης κοινότητας στην ακριτική αυτή περιοχή.

Περί της καταγωγής του Σοφιανού, του χρόνου της γέννησής του, της ανάρρησής του στον επισκοπικό θρόνο της Δρυϊνουπόλεως και της παραίτησής του, οι πηγές δεν διασώζουν πολλές πληροφορίες. Πιθανώς, καταγόταν από την Πολύτσανη, όπως αυτό συμπεραίνεται από το προς αυτήν ιδιαίτερο ενδιαφέρον του.

Ο Κωνσταντίνος Οικονόμου στους «επισκοπικούς καταλόγους των εν Ηπείρω ιεραρχών» αναφέρει για τον Σοφιανό ότι εκόσμησε το θρόνο της Μητρόπολης Δρυϊνουπόλεως και Αργυροκάστρου την περίοδο 1672-1770. Αργότερα, λόγω του δύσκολου προβλήματος της εξωμοσίας, παραιτείται από το θρόνο και ως μοναχός πλέον, ιδρύει κατά το έτος 1672 στην Ιερά Μονή του Αγίου Αθανασίου Πολύτσανης σχολή με σκοπό τη διδασκαλία των ελληνικών γραμμάτων και τη διάδοση του χριστιανισμού.

Η Μονή του Οσίου· η Ιερά Μονή του Αγίου Αθανασίου Πολύτσανης.

Αναχαίτισε τον ακραίο Ισλαμισμό

Μαζί με άλλους κληρικούς και μοναχούς, ο όσιος Σοφιανός με τη διδαχή, τις συμβουλές και την ακατάβλητη υποδειγματική υπομονή, ύψωσε μεγάλο αναχαιτιστικό φράγμα στη βάρβαρη και αλλόθρησκη επιβουλή για εξισλαμισμό της περιοχής του. Η αγιότης του, η θρησκευτική πίστη και ο ζήλος του ήταν τόσοι, ώστε Οθωμανοί, Αρβανίτες και Έλληνες εξωμότες της Πρεμετής, του Αργυροκάστρου και του Δελβίνου ορκίζονταν στο όνομά του.

Το τέλος της πολύπλευρης δράσης και της πρόσκαιρης ζωής του τον βρίσκει στο Μοναστήρι του στην Πολύτσανη την 26η Νοεμβρίου του 1711.

Ιστορικές πηγές για τη Δράση του Οσίου

Σύμφωνα με τον Βασίλειο Μπαρά (γνωστός για το αθάνατο βιβλίο «Το Δέλβινο της Βορείου Ηπείρου και οι γειτονικές του περιοχές») όταν η κατάσταση έγινε εκρηκτική και οι αρνησίθρησκοι επικίνδυνα απειλητικοί «ο Σοφιανός δεν μπόρεσε να κρατηθεί περισσότερο στα παρασκήνια. Έζωσε το σπαθί του κι επήρε δίπλα τα βουνά, δίπλα τα κορφοβούνια της Νεμέρτσικας. Βρέθηκε από τους πρώτους εκεί, που τον καλούσε το καθήκον της τιμής, ανάμεσα στο αγωνιζόμενο ποίμνιό του, και το εσκέπασε με τις ηγετικές του φτερούγες. Έστησε λοιπόν το λημέρι του στο Μοναστήρι του Αη - Θανάση στην Πολύτσανη». Κατά το Γερμανό γεωγράφο Philippson: «Παραιτηθείς προσήλθεν εις την παρά την Πολύτσανη Μονήν του

Αγίου Αθανασίου, ίνα διδάξω τους περιοίκους και ενίσχυσω αυτούς εις την εγκαρτέρησιν και την αποτροπήν του κινδύνου της εξωμοσίας».

Με τα δραστικά αυτά μέτρα ο όσιος Σοφιανός αναχαίτισε τον ομαδικό εξισλαμισμό και έσωσε ολόκληρη την Ήπειρο, στη μεταβατική αυτή εποχή. Ο κατεξοχήν ιστοριοδίφης της Ηπείρου Π. Αραβαντινός σημειώνει: «Ο σεβάσμιος ούτος ανήρ τα μέγιστα συνετέλεσεν εις αναχαίτισιν του χειμάρρου της εξωμοσίας του απειλούντος να κατακλύσει ολόκληρον την Ήπειρον».

Ο ιστοριογράφος Ιωάννης Λαμπρίδης επίσης για το θέμα παρατηρεί: «Εάν η οσημέραι παρατηρουμένη πρόοδος του Ισλαμισμού δεν ανεχαιτίζετο υπό του ιερού τούτου αποστόλου και δεν απεμακρύνοντο εκ του τμήματος τούτου οι εξωμοτούντες, δεν θα εισέδυεν αρά γε ο Ισλαμισμός εις Πωγώνι βραδύτερον και εις Ζαγόριον, καίτοι οι κάτοικοι αμφοτέρων των τμημάτων αγνοί Έλληνες είναι;».

Ο Άγιος Σοφιανός κοιμήθηκε στις 26 Νοεμβρίου του 1711 μ.Χ. Η τιμία του κάρα καθώς και τα ιερά του λείψανα φυλάσσονται σε περίτεχνες θήκες, τα οποία από τη Μονή του Οσίου μεταφέρθηκαν για λόγους ασφαλείας στον κεντρικό ιερό ναό των Ταξιαρχών της Πολύτσανης όπου μέχρι σήμερα φυλάσσονται για αγιασμό και ευλογία.

Άλλος ένας βαθύς γνώστης της ηπειρωτικής ιστορίας, ο Φάνης Μιχαλόπουλος, σε μία σημαντική μελέτη για τον όσιο Σοφιανό, γράφει ως συμπέρασμα: «Όταν ο Ελληνισμός κινδύνευε να χαθεί στην Ήπειρο, εξαιτίας των αθρόων εξισλαμισμών, υπήρξεν ο πρώτος που ορθώθηκε εναντίον του μιάσματος και με τις ομιλίες του και τη θεία του έξαρση, κατόρθωσε να το σταματήσει. Αν στο αλύτρωτο εκείνο

τμήμα της Βορείου Ηπείρου σώζονται Έλληνες, αυτό οφείλεται στον άγιο Σοφιανό και στον κατόπιν μεγάλο εθναπόστολο πάτερ Κοσμά, που κι αυτός περιηγήθηκε τα μέρη εκείνα και τα ενίσχυσε στο θρησκευτικό κι' εθνικό πεδίο. Ο Σοφιανός πρέπει να αριθμηθεί μεταξύ των μεγάλων αναγεννητών της εθνότητας». Και ο Μπαράς λέει ακόμα: «Άρα ο Παπά Γιάννης από τις απάτητες βουνοπλαγιές της Μουργκάνας και ο Σοφιανός από τα ψηλώματα της Νεμέρτζικας, μαζί με τους άλλους αφανείς ήρωες και το ανώνυμο και αλογάριαγο πλήθος των αγωνιστών, εκράτησαν την Ρωμιοσύνη και Χριστιανοσύνη εκεί απάνω στα βόρεια μέρη της Ηπείρου».

Πηγή αφιερώματος: Το βιβλίο Αρχιμανδρίτου Νεκταρίου Ν. Πέττα, Προέδρου του μη κερδοσκοπικού Ινστιτούτου «Χριστόφορος Παπουλάκος», «Ο Όσιος Σοφιανός, Επίσκοπος Δρυϊνουπόλεως και Αργυροκάστρου, ο Σημειοφόρος († 26-11-1711) και η Πολυτσάνη Πωγωνίου».

Αναδημοσίευση από: Εφημερίδα «Πελοπόννησος της Κυριακής», Σελίδες της αγάπης, σελ. 27, Κυριακή 20 Νοεμβρίου 2016.